

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (U 98/2018 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Johanna Puiro, sisäministeriö
- EU-avustaja Rosa-Maria Mäkelä, sisäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Timo Makkonen, oikeusministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio, tietosuojavaltuutetun toimisto
- rikostarkastaja Heidi Björk, keskusrikospoliisi
- lakimies Asko Metsola, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- suojelupoliisi
- Viestintävirasto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Teknologiateollisuus ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 12.9.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (KOM(2018) 640 lopullinen). Ehdotuksen tavoitteena on muodostaa selkeä ja yhdenmukainen oikeudellinen kehys, jonka avulla voi-

Valiokunnan lausunto HaVL 37/2018 vp

daan estää säilytyspalvelujen väärinkäyttö terroristisen sisällön levittämiseen verkossa. Siten olisi komission mukaan mahdollista turvata digitaalisten sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta sekä varmistaa luottamus ja turvallisuus.

Asetusehdotus sisältää velvoitteita sekä säilytyspalvelujen tarjoajille että jäsenmaille. Komissio ehdottaa, että palveluntarjoajan tulee poistaa terroristinen sisältö tunnin kuluessa toimivaltaisen viranomaisen poistomääräyksestä (removal order) tai estää siihen pääsy ja ilmoittaa tästä toimivaltaiselle viranomaiselle. Palveluntarjoajalla tulee olla valmius poistaa tai estää pääsy terroristiseksi määriteltyyn verkkosisältöön tunnin kuluessa vuorokauden ympäri. Poistettu sisältö tulee myös säilyttää kuuden kuukauden ajan mahdollista tutkintaa varten. Jos säilytyspalvelun tarjoajalla ei ole toimipaikkaa EU:ssa, mutta tarjoaa palveluitaan sen sisällä, sillä on oltava laillinen edustaja unionin jossakin jäsenvaltiossa.

Toimivaltainen viranomainen voi lähettää palveluntarjoajalle ilmoituksen (referral) sisällöstä, jonka se arvioi olevan terroristista. Palveluntarjoajan on arvioitava sisältö suhteessa omiin käytäntönsäntöihinsä ja ilmoitettava tulos ilmoituksen lähettäneelle toimivaltaiselle viranomaiselle. Palveluntarjoajan tulee tarjota sisällöntuottajille mekanismi, johon sisällöntuottajat voivat valittaa ilmoituksen perusteella poistetusta sisällöstä.

Asetusehdotus myös velvoittaa palveluntarjoajat suojaamaan aktiivisesti palvelunsa terroristisen sisällön levittämistä vastaan ja ryhtymään ennalta estäviin toimenpiteisiin.

Jäsenvaltioiden on taattava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on riittävät resurssit asetuksen toimeenpanemiseksi. Jäsenvaltiot voisivat hyödyntää Europolin työkaluja poistomääräysten ja ilmoitusten koordinoinnissa, ja tällä hetkellä Europolin roolista suhteessa asetuksen täytäntönpäonnossa käydään keskustelua. Jäsenmailla on kuitenkin oltava toimivat viestintäkanavat. Jäsenvaltioiden on myös määrättävä toimivaltainen viranomainen, joka antaa poistomääräyksen, tunnistaa ja tekee ilmoituksen palveluntarjoajille, valvoo ennalta estäviä toimenpiteitä ja toimeenpane seuraamukset.

Seuraamukset asetuksen rikkomiselle määrittelevät jäsenvaltiot, mutta kuitenkin niin, että systemaattisen asetuksen määräysten rikkomisen poistomääräysten osalta tulee johtaa taloudellisiin seuraamuksiin. Systemaattisesta asetuksen vaatimusten rikkomisesta säilytyspalvelun tarjoajaa voidaan vaatia maksamaan enintään 4 % edellisen vuoden liikevaihdosta.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa komission asetusehdotuksen tavoitetta terroristisen sisällön torjumisesta internetissä. On tärkeää, että työtä EU:n sisäisen turvallisuuden vahvistamiseksi ja luottamuksen kasvattamiseksi EU:n digitaalisiin sisämarkkinoihin jatketaan. Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, ettei verkkoympäristöä hyödynnetä terroristisessa tai muussa vakavassa laittomassa tarkoituksessa. Erityisen kannatettavaa on tavoite siitä, että terroristista propagandaa sisältävä laiton verkkosisältö poistetaan mahdollisimman pian tai estetään pääsy siihen, jotta estetään sisällön jakautuminen edelleen muille verkkoalustoille. Turvallisemman ja luotettavamman verkkoympäristön luomiseksi tarvitaan erilaisia ja eritasoisia toimenpiteitä, joilla pystytään varmistamaan terroristisen sisällön poistaminen verkkoalustoilta tehokkaasti.

Valiokunnan lausunto HaVL 37/2018 vp

Kaikki säilytyspalvelun palveluntarjoajat eivät ole mukana komission EU Internet Forumin puitteissa tehtävässä yhteistyössä, jossa edistetään yritysten vapaaehtoisuuteen perustuvaa toimintaa terroristisen sisällön poistamiseksi verkkoalustoilta. Lisäksi säilytyspalvelun tarjoajien toimesta tehtävä vapaaehtoinen työ ei ole kaikissa tapauksissa riittävää torjumaan terroristisen verkkosisällön leviämistä ja siitä aiheutuvia seurauksia yhteiskunnalle, sillä laittoman verkkosisällön poistamiseen ei ole olemassa EU-tasolla harmonisoitua ja yhtenäistä lähestymistapaa, vaan asian käsittely riippuu usein jäsenvaltiosta, poistettavasta sisällöstä ja verkkoalustasta.

On kannatettavaa, että esitys on rajattu vain terroristiseen tietosisältöön. Sellainen laitton verkkosisältö tulee pystyä poistamaan mahdollisimman pian, jotta estetään sen leviäminen muille verkkoalustoille. Muun kuin laittoman tietosisällön osalta arvioinnin suorittaminen olisi viranomaisille huomattavasti vaikeampaa. Rajaaminen terroristiseen tietosisältöön on olennaista myös siltä osin kuin asetuksella rajoitetaan perusoikeuksien käyttöä. Siltä osin kuin terroristisen sisällön tunnistamiseksi käytetään automatisoituja menetelmiä, Suomi pitää tärkeänä näiden menetelmien luotettavuutta sananvapauden ja muiden perusoikeuksien suojaamisen näkökulmasta.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetus on riittävän tarkkarajainen ja selkeä. Tämä koskee erityisesti ehdotetun asetuksen soveltamisalan kannalta olennaista terroristisen verkkosisällön määritelmää, jonka tulisi perustua terrorismidirektiivissä (EU 2017/541) rangaistavaksi määritettyyn toimintaan esimerkiksi verkkosisällön levittämiseen nähden direktiivin merkityksellisiin artikloihin viittaamalla. Määritelmää laadittaessa tulee ottaa huomioon se, että terrorismirikosten tekoavat kehittyvät ja että niissä voidaan hyödyntää verkkosisältöä eri tavoin. Myös säilytyspalvelun tarjoajan käsite tulisi määritellä mahdollisimman selkeästi. Tehokkaan laittoman verkkosisällön torjumiseksi on tärkeää, että poistomääräys voitaisiin ulottaa kaikkiin yrityksiin; pieniin ja suuriin kuitenkin niin, että säilytyspalvelun tarjoajalla on tosiasiallinen mahdollisuus poistaa sisältö.

Valtioneuvosto korostaa asetuksen valmistelussa perusoikeuksien sekä EU:n perusoikeuskirjan määräysten ja niitä koskevan oikeuskäytännön huomioonottamista. Valtioneuvosto painottaa, että asetuksen nojalla tulee puuttua perusoikeuksiin vain siltä osin kuin se on välttämätöntä.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan asetusehdotuksessa on huolehdittava valtioiden täysivaltaisuuden huomioon ottamisesta. Asetusehdotuksen mukainen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toimivalta tehdä poistomääräys toisen jäsenvaltion alueella toimipaikkaansa pitävälle palveluntarjoajalle ja siihen liittyvien pakkokeinojen käyttö ilman isäntävaltion vaikutusmahdollisuuksia on kokonaisuus, johon tulee löytää hyväksyttävä ratkaisu. Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että suorassakin yhteydenpidossa toimivaltaisen viranomaisen ja palveluntarjoajan välillä on rooli myös sen jäsenvaltion viranomaisilla, jossa toimivalta palveluntarjoajalta tietoja pyydetään. Valtioneuvosto pitää välttämättömänä, että asetuksessa huolehditaan sekä sisällöntuottajien että palveluntarjoajien oikeusturvasta ottaen erityisesti huomioon muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin.

Poistomääräysten osalta säilytyspalvelun tarjoajalle ei aseteta velvollisuutta tehdä oikeudellista arviota poistettavaksi määrätystä sisällöstä eikä kyseessä olisi julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Poistomääräyksistä säättäminen ei tältä osin olisi ongelmallinen. Asetusehdotuksessa läheteiden osalta säilytyspalvelun tarjoajille jää lopullisen arvioon tekeminen siitä, onko sisältö terroristista. Arvio ei ole oikeudellinen vaan perustuu säilytyspalvelun

Valiokunnan lausunto HaVL 37/2018 vp

tarjoajan omiin käytännesääntöihin, mutta saattaa tosiasiallisesti tarkoittaa julkisen hallintotehtävän siirtämistä yksityiselle toimijalle. Asetuksen valmistelussa eri toimijoiden roolia läheteissä tulee pyrkiä selkeyttämään.

Valtioneuvosto ei pidä suotavana, että vapaaehtoisuuteen perustuvista toimenpiteistä kuten lähetteisistä ja proaktiivisista toimenpiteistä säädettäisiin asetuksella, vaan pitäisi parempana kannustaa yrityksiä edelleen vapaaehtoisuuteen perustuvaan toimintaan ja lisäksi voitaisiin säätää millä ehdoilla ja missä menettelyssä säilytyspalvelun tarjoajat voivat poistaa käyttäjien alustoille tallentamia sisältöjä. Tässäkin sääntelyssä tulisi täysimääräisesti ottaa huomioon perusoikeuksien toteutuminen ja oikeusturvatakeet.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä lähtökohtana EU:n sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin vastuuvapaussäännösten noudattamista. EU:n sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin (2000/31/EY) 14 artiklan soveltamisalaan kuuluvien verkkoalustojen tulee säilyttää kyseisessä artikkelissa säädetty vastuuvapautensa laittomasta sisällöstä myös tilanteissa, jossa ne ennakoivien toimenpitein (esimerkiksi automaattiset sisältöjen tunnistustekniikat) pyrkivät havaitsemaan ja poistamaan alustoille tallennetun laittoman sisällön sekä varmistamaan, ettei jo poistettua sisältöä ladata alustalle uudestaan.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että verkkoalustoille asetettavista velvoitteista aiheutuvat kustannukset ja kokonaisvaltainen hallinnollinen taakka eivät saa nousta liian suuriksi suhteessa tavoitteisiin. Tärkeää on se, että tasapaino rikosten torjunnan ja yritysten toimintaedellytysten ylläpitämisessä pystytään säilyttämään. Erityisesti säännös siitä, että kaikkien palveluntarjoajien on poistettava laiton terroristinen sisältö yhden tunnin kuluessa poistomääräyksestä saattaa sellaisenaan muodostua kohtuuttomaksi taakaksi pienimmille toimijoille ja neuvotteluissa tulisi pyrkiä löytämään joustavampia ratkaisumalleja. Koska säilytyspalvelun tarjoajan määritelmä on laaja, voi asetus tulla sovellettavaksi myös erilaisiin kansalaisyhteiskunnan toimijoihin kuten yhdistyksiin, puolueisiin ja muihin yhteenliittymiin, jotka ylläpitävät keskustelupalstoja, foorumeita, verkkojulkaisuja tai blogeja. Kansalaisyhteiskunnan toiminta perustuu nykyään paljolti tällaiseen toimintaan ja tällaisten palveluiden tarjonta on välttämätön edellytys avoimelle julkiselle keskustelulle, mielipiteenmuodostukselle ja viime kädessä myös vallankäytön julkiselle kritiikille. Sääntely saattaa merkitä tältä osin rajoitusta yhdistymis- ja sananvapaudelle, ja asetusehdotusta tulee arvioida perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa. Laittoman verkkosisällön tuloksellinen torjuminen edellyttää kuitenkin toimia niin suurilta kuin pieniltä toimijoilta, minkä vuoksi on tärkeää, että asetus koskisi myös pieniä toimijoita, jotta laiton sisältö ei siirry niihin. Pieniä toimijoita tulisi voida tukea asetuksen täytäntöönpanossa.

Asetuksen lisäksi erityistä huomiota tulisi myös kiinnittää rikollisuuden ennaltaehkäisyyn ja rikoksista aiheutuneiden seurausten rajoittamiseen esimerkiksi panostamalla medialukutaitoon sekä lisäämällä tietämystä ja osaamista viestintärikollisuuden muodoista ja rikollisten pyrkimyksistä.

Jäsenvaltioille ja alan toimijoille tulee varata riittävä aika asetuksen täytäntöönpanoon.

Valiokunnan lausunto HaVL 37/2018 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komission asetusehdotuksen tavoitteena on se, että terroristisen verkkosisällön leviämisen torjumiseksi laaditaan selkeä ja harmonisoitu EU-lainsäädäntö, jonka avulla terroristiseen verkkosisältöön voidaan puuttua. Tähän asti säilytyspalvelun tarjoajat (hosting service providers) ovat vastanneet viranomaisten pyyntöihin vapaaehtoisesti puuttumalla terroristiseen sisältöön verkkosivuillaan. Vapaaehtoisuuteen perustuvat toimenpiteet terroristisen verkkosisällön poistamiseksi eivät kuitenkaan ole kaikilta osin osoittautuneet riittäviksi: kaikki palveluntarjoajat eivät ole osallistuneet vapaaehtoista yhteistyötä edistävän EU Internet Forumin toimintaan, eivätkä toimien laajuus ja tahti ole olleet riittäviä. Asian käsittely riippuu usein jäsenvaltiosta, poistettavasta sisällöstä ja verkkoalustasta.

Hallintovaliokunta kannattaa asetusehdotuksen tavoitetta terroristisen sisällön torjumisesta internetissä. Verkkoympäristöä ei tulisi voida hyödyntää terroristisessa tai muussa vakavassa laittomassa tarkoituksessa. Asetuksella tulee puuttua vain laittomaan sisältöön. Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että turvallisemman ja luotettavamman verkkoympäristön luomiseksi tarvitaan kuitenkin erilaisia ja eritasoisia toimenpiteitä, jotta pystytään varmistamaan terroristisen sisällön poistaminen verkkoalustoilta tehokkaasti.

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että terroristista propagandaa sisältävä laiton verkkosisältö poistetaan mahdollisimman pian tai estetään pääsy siihen, jotta estetään sisällön jakautuminen edelleen muille verkkoalustoille. Komission esittämän aineiston mukaan 33 prosenttia linkeistä terroristiseen sisältöön leviää tunnin ja 75 prosenttia neljän tunnin kuluttua aineiston lataamisesta verkkoon eli ensimmäisten tuntien aikana.

Valiokunta korostaa, että asetuksen tulee olla riittävän selkeä ja tarkkarajainen. Tämä on olennaista sekä tehokkaan toiminnan että oikeusturvan kannalta. Erityisesti keskeisten määritelmien, kuten terroristinen verkkosisältö sekä säilytyspalvelujen tarjoaja, tulee olla mahdollisimman tarkkarajaisia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan terroristisen verkkosisällön määritelmä on jonkin verran tarkentunut ehdotuksesta neuvoteltaessa, mutta edelleen kuvattujen sisältöjen suhde terrorismirikosdirektiivissä (EU 2017/541) tarkoitettuun rikolliseen terroristiseen toimintaan on osittain epäselvä. Selvityksen mukaan asiayhteyden perusteella on aihetta kiinnittää huomiota sellaisiin rikoksiin, joita on mahdollista toteuttaa sisällön saatavilla pitämällä tai levittämällä verkossa ja joiden piirteitä ehdotetussa määritelmässäkin on etenkin neuvottelujen aikana tarkentuneessa muodossaan.

Myös säilytyspalvelujen tarjoajan käsite tulee määritellä mahdollisimman selkeästi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan puheenjohtajavaltion 23.11.2018 tekemässä kompromissiehdotuksessa säilytyspalvelun tarjoajaa koskevaa säännöstä ei ole muokattu, mutta johdantokappaleeseen 10 puheenjohtajavaltio on esittänyt muutoksia, joissa tarkennetaan asetuksen soveltamisalaa. Muutetun johdantokappaleen mukaan esimerkiksi ihmistenväliset tiedonvälityspalvelut, jotka mahdollistavat suoran ihmistenvälisen tai interaktiivisen tietojenvaihdon rajatun henkilökunnan välillä niin, että tiedonvälitykseen osallistuvat henkilöt määrittävät tiedon vastaanottajat, eivät olisi asetuksen soveltamisalassa.

Valiokunnan lausunto HaVL 37/2018 vp

Valiokunta katsoo, että käsitteiden tulee olla mahdollisimman selkeitä nimenomaan artiklatasolla. Säilytyspalvelujen tarjoaja olisi valiokunnan mielestä selkeintä määritellä ns. sähkökauppadiirektiivin (2000/31/EY) ja voimassa olevan oikeuskäytännön kautta. Lisäksi sääntelyssä on aiheellista huomioida muu valmistella oleva EU-lainsäädäntö, kuten esimerkiksi e-Evidence-hankkeeseen liittyvät asetus- ja direktiiviehdotukset (U 33/2018 vp). Vertailua tulisi tehdä myös suhteessa sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annettuun lakiin (460/2003).

Toiminnallisesta näkökulmasta on laittoman verkkosisällön tehokkaan torjunnan kannalta tärkeää, että poistomääräys voidaan ulottaa lähtökohtaisesti kaikkiin yrityksiin. Rajaukset asetuksessa saattaisivat johtaa siihen, että toimijat, joiden tavoitteena on levittää terroristista propagandaa, siirtäisivät toimintansa sellaisten palveluntarjoajien kautta tapahtuvaksi, joita asetus ei koske. Säilytyspalvelun tarjoajalla tulee kuitenkin olla tosiasiallinen mahdollisuus poistaa tietosisältö. Valiokunnan käsityksen mukaan sääntelyn noudattaminen voi osoittautua esimerkiksi pilvipalvelujen osalta käytännössä mahdottomaksi.

Valtioneuvoston kirjelmässä on kiinnitetty huomiota siihen, että vaatimus poistomääräysten toteuttamisesta yhden tunnin kuluessa asettaisi erityisesti pienemmille toimijoille kohtuutonta taakkaa. Valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan puheenjohtajavaltion kompromissiehdotuksessa johdantokappaleeseen 33 on esitetty lisättäväksi, että säilytyspalvelun tarjoajan tulisi tarjota ympärivuorokautinen yhteyspiste sisällön poistamiseksi vasta sen jälkeen, kun säilytyspalvelun tarjoajaan on kohdistettu poistomääräys. Lisäksi yritykset voivat ulkoistaa tämän yhteyspisteen toiminnan. Näiden muutosten voidaan arvioida vähentävän ainakin jossain määrin säilytyspalvelun tarjoajille aiheutuvaa taakkaa. Valiokunnan käsityksen mukaan kuitenkin esimerkiksi ulkoistamiseen ei hyvin pienillä toimijoilla ole välttämättä resursseja. Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että pieniä toimijoita tulee voida tukea asetuksen täytäntöönpanossa.

Valtioneuvosto on kiinnittänyt kirjelmässään huomiota myös jäsenvaltioiden täysivaltaisuuden huomioon ottamiseen erityisesti, kun kyse on toisen valtion tekemästä poistomääräyksestä. Valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan puheenjohtajavaltion 23.11.2018 laatimassa kompromissiehdotuksessa on lisätty uusi säännös ns. konsultaatioprosessista, jossa palveluntarjoajan isäntävaltion toimivaltaisille viranomaisille tulee ilmoittaa poistomääräyksestä. Tämän jälkeen isäntävaltion toimivaltaisella viranomaisella on mahdollisuus reagoida, jos sillä on perusteltu syy uskoa, että poistomääräys vaikuttaa kyseisen valtion olennaisiin etuihin. Isäntävaltio voi ilmoittaa näistä seikoista poistomääräyksen tehneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka tulee arvioida seikat ja tarpeen vaatiessa peruuttaa poistomääräys tai muuttaa sitä. Konsultaatioprosessi mahdollistaisi sen, että isäntävaltion viranomaiset voisivat tarvittaessa toimia, jos poistomääräys olisi esimerkiksi sananvapautta loukkaava.

Kirjelmän mukaan poistomääräysten (removal order) osalta säilytyspalvelun tarjoajalle ei aseteta velvollisuutta tehdä oikeudellista arviota poistettavaksi määrätystä sisällöstä. Lähetteiden (referral) osalta säilytyspalvelun tarjoajille jää lopullisen arvion tekeminen siitä, onko sisältö terroristista. Lähetteiden suhteen ei ole kuitenkaan asetettu määräaika. Kirjelmän mukaan arvio ei ole oikeudellinen vaan perustuu säilytyspalvelun tarjoajan omiin käytännesääntöihin, mutta saattaa tosiasiallisesti tarkoittaa julkisen hallintotehtävän siirtämistä yksityiselle toimijalle. Valiokunnan näkemyksen mukaan eri toimijoiden roolia lähetteisä on syytä vielä selkiyttää. Valiokunnan

Valiokunnan lausunto HaVL 37/2018 vp

huomiota on kiinnitetty siihen, että on mahdollista, että sisältöä poistetaan verkosta myös vain varmuuden vuoksi (over-blocking).

Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin välttämättömänä, että asetuksessa huolehditaan sekä sisällöntuottajien että palveluntarjoajien oikeusturvasta ottaen erityisesti huomioon muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin. Tähän liittyy muiden seikkojen ohella myös se, että poistomääräys voidaan liittää selkeään määritelmäsäännökseen, jonka perusteella poistomääräyksen jälkikäteenkin arviointi on mahdollista.

Kirjelmässä kuvatuin tavoin asetusehdotus aiheuttaa palveluntarjoajille kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Myös viranomaisille tulee todennäköisesti olemaan resurssivaikutuksia. Vaikutukset sekä palveluntarjoajien että viranomaisten kannalta on kuitenkin arvioitavissa tarkemmin, kun ehdotuksen lopullinen sisältö on selvinnyt. Pääallekkäisten poistomääräysten ja läheteiden koordinointi on tärkeää, ja hallintovaliokunta tähdentää koordinoinnissa erityisesti Europolin roolia.

Asian käsittelyn yhteydessä on tuotu esiin myös kysymys siitä, että joku tahallaan laittaa terroristista sisältöä kilpailevan toimijan sivustoille ja siten aiheuttaa kilpailijalle työtä ja kustannuksia. Tältä osin valiokunta ensinnäkin toteaa, että terroristisen sisällön esittäminen saattaa täyttää rikoksen tunnusmerkistön. Asetelma ei sinänsä ole kuitenkaan uusi, vaan jo nykyisin on mahdollista, että joku voi kiusantekotarkoituksessa laittaa laitonta materiaalia kilpailevan palveluntarjoajan sivustolle. Tuollainen toiminta voi aiheuttaa ainakin vahingonkorvausvastuun sellaiselle, joka kiusantekotarkoituksessa näin toimii.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 4.12.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
jäsen Mika Kari sd
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Lasse Hautala kesk

Valiokunnan lausunto HaVL 37/2018 vp

varajäsen Laura Huhtasaari ps
varajäsen Jaana Laitinen-Pesola kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne